

VERANTWOORDING

Deze vertaling van de Constituties kwam als volgt tot stand.

Voor de afzonderlijke delen van de Constituties werd een eerste vertaling gemaakt op basis van de oorspronkelijke Latijnse grondtekst (1995), gebruik makend van reeds bestaande vertalingen in verschillende moderne talen:

Deel I en II   *Pieter-Paul Lembrechts*

Deel III   *Paul Vanderghote*

Deel IV   *Roger Lenaers*

Deel V, VI en IX   *Felix van Voorst tot Voorst*

Deel VII en VIII   *Peter Eijkenboom*

Deel X   *Mark Rotsaert*

Voor het Examen Generale werd gebruik gemaakt van een vroegere vertaling door *Albert Boone*.

Hans van Leeuwen verzorgde de eindredactie en is daarvoor verantwoordelijk.

Bij het corrigeren van de eindredactie was *Mary Blickman* behulpzaam

INHOUD

Voorbemerking betreffende de noten die aan de Constituties werden toegevoegd 2

EERSTE EN ALGEMENE ONDERVRAGING

Hoofdstuk 1 Het Instituut van de Sociëteit van Jezus en de verschillende soorten van mensen daarbinnen 3

Hoofdstuk 2 Sommige gevallen waarover men hen die in de Sociëteit willen intreden moet vragen of die zich hebben voorgedaan 6

Hoofdstuk 3 Enkele vragen om de kandidaten beter te leren kennen 8

Hoofdstuk 4 Enkele zaken die de kandidaten beslist moeten weten in verband met wat men in de Sociëteit moet onderhouden 10

Hoofdstuk 5 Een andere ondervraging die iets meer in bijzonderheden treedt voor academici, geestelijke coadjutoren en scholastieken 20

Hoofdstuk 6 Een andere ondervraging alleen voor coadjutoren 21

Hoofdstuk 7 Een andere ondervraging voor de scholastieken allereerst voordat ze als zodanig aanvaard worden 23

Hoofdstuk 8 Een andere ondervraging voor hen die indifferent zijn 24

CONSTITUTIES VAN DE SOCIËTEIT VAN JEZUS

Voorwoord 28

Deel I De toelating tot de proeftijd

Hoofdstuk 1 Wie de bevoegdheid heeft om toe te laten 31

Hoofdstuk 2 Wie tot de Sociëteit toegelaten mogen worden 32

Hoofdstuk 3 Wat de toelating tot de Sociëteit verhindert 35

Hoofdstuk 4 De wijze van toelaten 38

Deel II Het wegzenden van hen die toegelaten werden, maar tijdens de proeftijd onvoldoende geschikt bleken te zijn voor de Sociëteit

Hoofdstuk 1 Wie weggezonden kunnen worden en door wie 42

Hoofdstuk 2 De redenen waarom men iemand behoort weg te zenden 44

Hoofdstuk 3 De manier van wegzenden 46

Hoofdstuk 4 Hoe de Sociëteit omgaat met hen die uit eigen beweging weggaan of die zij zelf wegstuurt 48

Deel III De begeleiding en vorming van hen die de proeftijd doormaken

Hoofdstuk 1 De zorg voor de vooruitgang in het geestelijk leven 51

Hoofdstuk 2 De zorg voor het lichaam 59

Deel IV De intellectuele vorming van hen die in de Sociëteit blijven en andere vaardigheden om mensen geestelijk van dienst te zijn

Voorwoord 63

Hoofdstuk 1 De gedachtenis van de stichters en weldoeners van de colleges 64

Hoofdstuk 2 De materiële voorzieningen in de colleges 65

Hoofdstuk 3 De scholastieken die in de colleges zullen wonen 68

Hoofdstuk 4 De zorg voor de toegelaten scholastieken 70

Hoofdstuk 5 De vakken die de scholastieken moeten studeren 72

Hoofdstuk 6 De hulpmiddelen voor een vruchtbare studie 73

Hoofdstuk 7 De scholen in de colleges van de Sociëteit 78

Hoofdstuk 8 De vorming van de scholastieken in functie van het apostolaat 79

Hoofdstuk 9 Het beëindigen van de studies 82

Hoofdstuk 10 Het bestuur van de colleges 82

Hoofdstuk 11 Het aanvaarden van universiteiten 86

Hoofdstuk 12 De vakken aan de universiteiten van de Sociëteit 87

Hoofdstuk 13 Methode en volgorde bij de behandeling van die vakken 88

Hoofdstuk 14 De te behandelen werken 90

Hoofdstuk 15 De cursussen en de graden 91

Hoofdstuk 16 Wat hoort tot de goede zeden 93

Hoofdstuk 17 De functionarissen of bestuurders in de universiteit 94

Deel V Over hetgeen betrekking heeft op de opname in het lichaam van de Sociëteit

Hoofdstuk 1 Over de opname: wie moet opnemen en wanneer 99

Hoofdstuk 2 Over welke eigenschappen iemand moet beschikken om toegelaten te worden 100

Hoofdstuk 3 Over de wijze van toelating tot de plechtige geloften 102

Hoofdstuk 4 Over de toelating van de gevormde coadjutoren en scholastieken 104

Deel VI Over hetgeen betrekking heeft op het persoonlijk leven van hen die tot het lichaam van de Sociëteit zijn toegelaten en daarin zijn opgenomen

Hoofdstuk 1 Over hetgeen betrekking heeft op de gehoorzaamheid 108

Hoofdstuk 2 Over hetgeen betrekking heeft op de armoede en wat daarmee samenhangt 110

Hoofdstuk 3 Waarmee de leden van de Sociëteit zich moeten bezighouden en waarvan zij zich dienen te onthouden 114

Hoofdstuk 4 Over de bijstand aan hen die in de Sociëteit sterven en over de missen en gebeden na hun dood 117

Hoofdstuk 5 De Constituties verplichten niet onder zonde 118

Deel VII Wat betrekking heeft op degenen die tot het lichaam van de Sociëteit werden toegelaten en ten dienste van de medemensen overal in de wijngaard van de Heer hun plaats dienen te krijgen

Hoofdstuk 1 De zending door de Paus 120

Hoofdstuk 2 De zending door de overste van de Sociëteit 123

Hoofdstuk 3 Over het vrij gaan van de ene plaats naar de andere 128

Hoofdstuk 4 Waarin de huizen en colleges van de Sociëteit de medemens kunnen helpen 129

Deel VIII Wat voor degenen die verspreid zijn bijdraagt tot de eenheid met hun hoofd en met elkaar

Hoofdstuk 1 Wat de eenheid van denken en willen bevordert 132

Hoofdstuk 2 In welke gevallen een Algemene Congregatie moet plaatsvinden 138

Hoofdstuk 3 Wie aan de Congregatie moeten deelnemen 139

Hoofdstuk 4 Wie de Algemene Congregatie behoort aan te kondigen 140

Hoofdstuk 5 De plaats, het tijdstip en de manier waarop de Congregatie plaats vindt 141

Hoofdstuk 6 De manier van beraadslagen bij de generaalskeuze 142

Hoofdstuk 7 De manier van beraadslagen wanneer er in een Algemene Congregatie niet over de generaalskeuze, maar over andere zaken gehandeld wordt 146

Deel IX Over hetgeen betrekking heeft op het hoofd van de Sociëteit en het bestuur dat hij uitoefent

Hoofdstuk 1 Dat er een algemene overste moet zijn die voor het leven benoemd wordt 150

Hoofdstuk 2 Over welke eigenschappen de generaal moet beschikken 151

Hoofdstuk 3 Over het gezag van pater generaal over de Sociëteit en over zijn taak 153

Hoofdstuk 4 Over het gezag of de waakzame zorg die de Sociëteit dient te hebben ten opzichte van de algemene overste 157

Hoofdstuk 5 Hoe de Sociëteit moet handelen in zaken die betrekking hebben op de algemene overste 159

Hoofdstuk 6 Over hetgeen pater generaal kan helpen om zijn taak goed te vervullen 161

Deel X Hoe het hele lichaam van de Sociëteit in stand gehouden kan worden en gezond uit kan groeien 167

Verantwoording 172

NOTEN BIJ DE CONSTITUTIES

Noten Bij Eerste En Algemene Ondervraging

¹ (Zie AN 26,31)

² (Zie noot 10 bij [555])

³ (Zie AN 199, m.b.t. apostolische instituten; 204 m.b.t. de Sociëteit; 205 m.b.t. provincies en regio's)

⁴ (Zie noot 9 bij [555])

⁵ (Zie noot 17 bij [565])

⁶ (Zie AN 197, 205, 1°)

- 7 (Zie AN 6)
- 8 (Zie noot 17 bij [520]; AN 6 §1, 3°)
- 9 (Niemand wordt nu toegelaten tot de professie, onmiddellijk na de probaties van het noviciaat; zie AN 6 §2, 119)
- 10 (Niemand wordt nu toegelaten tot de geloften van de gevormde coadjutoren, onmiddellijk na de probaties van het noviciaat; zie AN 6 §2, 119)
- 11 (Erkende scholastieken zijn te vergelijken met gevormde broeders; zie AN 6 §1, 2°)
- 12 (Zie noot 28 bij [541]; AN 131 §2)
- 13 (Zie AN 6 §1, 1°)
- 14 (Bovendien wordt vereist dat degene die zijn laatste geloften aflegt minstens 10 jaar in de Sociëteit heeft doorgebracht; zie AN 119)
- 15 (Zie noot 8 bij [514])
- 16 (Zie AN 31)
- 17 **Afgeschaffd door de 34^e A.C. wat betreft het lezen van de bullen;** (welke verplichting nu alleen nog van kracht is tijdens het noviciaat en in het tertiaat)
- 18 (Zie noot 8 bij [165]; AN 27, 28, 1°)
- 19 (Zie noot 7 bij [164]; AN 27, 28)
- 20 (Zie noot 9 bij [168]; AN 28, 2°)
- 21 (Zie noot 10 bij [168]; AN 28, 3°)
- 22 (Zie noot 11 bij [171]; AN 28, 4°)
- 23 (Zie noot 12 bij [173])
- 24 (Zie noot 13 bij [173])
- 25 (Zie noot 14 bij [175]; AN 30)
- 26 (Zie noot 19 bij [23] en 7 bij [164]; AN 27, 28)
- 27 **Afgeschaffd** (Wat betreft gereserveerde zonden: in het huidige recht, noch van de kerk noch van de Sociëteit, bestaan er nog zulke zonden)
- 28 (Zie noot 8 bij [212])
- 29 (Zie noot 17 bij [185])
- 30 (Zie noot 23 bij [28] en 12 bij [173])
- 31 (Zie noot 29 bij [38] en 17 bij [185])
- 32 (Feitelijk wordt nu een veel hogere graad van opleiding gevraagd, ook voor de broeders; zie voor de scholastieken ook AN 86)
- 33 (Zie CIC 644: "De oversten zullen geen seculiere priesters aannemen in het noviciaat zonder hun eigen ordinarius te raadplegen..."; CCEO 452 §1)
- 34 (Zie noot 5 bij [254]; AN 32)
- 35 (Zie de vorige noot)
- 36 (Zie AN 32 §4. In de Kerk bestaan nauwelijks nog echte beneficies volgens het vigerend CIC 1272)
- 37 (Zie noot 1 bij [244])
- 38 (Zie noot 3 bij [246])
- 39 **Afgeschaffd door de 34^e A.C.** (Wat betreft de letter, omdat deze wijze van spreken geheel uit de tijd is; maar de geest die eronder ligt is van groot belang)
- 40 **Verklaard door de authentieke interpretatie van AN 235**

- 41 **Verklaard door AN 46**
- 42 (Zie AN 46 §2)
- 43 **Gewijzigd door CIC 647-648 en CCEO 456 §1.** (Wat betreft het huis waar het canonieke noviciaat moet worden doorgebracht en hoelang men erin moet leven voor de canonieke geldigheid; zie ook AN 42)
- 44 (Zie AN 46 §1)
- 45 (Zie noot 15 bij [16])
- 46 (Zie toch Ex.c.1 n.7 [10], P.V c.1 A [511] en AN 6)
- 47 (Zie noot 6 bij [261], 5 bij [342], 7 bij [343] en 22 bij [584])
- 48 (Zie AN 48 §1)
- 49 **Gewijzigd door AN 128, 5°.** (Zij zullen zich gedurende enige tijd wijden aan werk onder de armen en marginalen)
- 50 (Wat betreft de rekenschap van geweten in de biecht: zie noot 4 bij [551])
- 51 (Zie AN 155)
- 52 **Afgeschaffd door CIC 630 §1.** ("De oversten moeten aan hun onderdanen de verschuldigde vrijheid laten met betrekking tot het sacrament van de biecht..."; en CCEO 473 §2, 3° en 474 §2)
- 53 **Gewijzigd door AN 6 §2, 119.** (Na voltooiing van het noviciaat leggen allen de eerste geloften af. Voor de laatste geloften is vereist dat men minstens 10 jaar in de Sociëteit is)
- 54 (Zie CIC 684; CCEO 487-488)
- 55 (Zie noot 53 bij [98])
- 56 (Zie noot 22 bij [198])
- 57 (Zie AN 90)
- 58 **Afgeschaffd door de 34^e A.C.** (Want de wijze van mislezen in de Sociëteit verschilt niet van die van de andere priesters; zie noot 23 bij [401])
- 59 (Zie noot 53 bij [98])
- 60 (Scholastieken die als permanent diaken gewijd zijn kunnen bij wijze van uitzondering ook tot de graad van geestelijk coadjutor toegelaten worden; zie AN 124)
- 61 (Er kunnen broeders zijn die permanent diaken zijn geworden; zie AN 124)
- 62 (Zie AN 81 §3, 83 §3, 98, 243 §2)
- 63 (Zie AN 6)
- 64 (Zie AN 6 §2: nu wordt niemand toegelaten als geestelijk coadjutor die niet eerst erkend scholastiek is geweest)
- 65 **Afgeschaffd door AN 81 §3, 83 §3, 98, 243 §2.**
- 66 (Zie noot 8 bij [514])
- 67 (Zie noot 53 bij [98])
- 68 (Zie noot 6 bij [208])
- 69 **Gewijzigd door AN 26, 31.** (Het onderzoek wordt nu voorgesteld vóór het intreden en gedurende de eerste proeftijd)
- 70 (Zie noot 9 bij [212] en 10 bij [216])
- 71 **Afgeschaffd door AN 46.** (Zie noot 44 bij [71]; de probaties en experimenten worden nu in het noviciaat gedaan)
- 72 (Zie AN 26, 31: het onderzoek wordt nu vóór het intreden en gedurende de eerste proeftijd gedaan)

Noten bij DEEL I

- 1 **Verklaard door AN 24** (Daar wordt vastgelegd wie kan aannemen)
- 2 **Gewijzigd door AN 40** (Men wordt in het noviciaatshuis zelf opgenomen)
- 3 (Zie AN 6)
- 4 **Verklaard door AN 81 § 3; 83 § 3; 98; 243 § 2** (Met betrekking tot de studie van de broeders)
- 5 **Verklaard door AN 24, 3** (Overeenkomstig het algemene kerkelijk recht moet iemand die intreedt 17 jaar zijn – CIC 643, 1°; CCEO 450, 4° - of 18 jaar – CCEO 450, 4°; maar de Sociëteit heeft het privilege iemand ook eerder aan te nemen; doch deze faculteit is aan pater generaal voorbehouden)
- 6 **Gewijzigd door AN 119** (Een bepaalde leeftijd is niet meer vereist, maar na het intreden in het noviciaat moet men 10 jaar in de Sociëteit doorgebracht hebben om de laatste geloften te kunnen afleggen)
- 7 **Gewijzigd door AN 27, 28** (Beletselen die in de Constituties het intreden ongeldig maken zijn nu beletselen voor het aannemen zonder toestemming van pater generaal)
- 8 **Gewijzigd door AN 27, 28, 1°** (Met betrekking tot karakter en inhoud van het beletsel)
- 9 **Gewijzigd door AN 27, 28, 2°** (Met betrekking tot karakter en inhoud van het beletsel)
- 10 **Gewijzigd door AN 27, 28, 3°** (Met betrekking tot karakter en inhoud van het beletsel)
- 11 **Gewijzigd door AN 27, 28, 4°** (Met betrekking tot het karakter van het beletsel)
- Verklaard door AN 28, 4°** (Met betrekking tot de inhoud)
- 12 **Afgeschafd** (Als een beletsel behorend tot het eigen recht van de Sociëteit; want overeenkomstig het algemene recht – CIC 643 § 1, 3°; CCEO 450, 6° - wordt een gehuwd man ongeldig toegelaten in het noviciaat gedurende zijn huwelijk)
- 13 **Afgeschafd** (Wettige slavernij, gesanctioneerd door een positieve wet, bestaat niet meer)
- 14 **Gewijzigd door AN 30** (Als een strikt beletsel; het blijft een "beletsel" dat een kandidaat ongeschikt of minder geschikt maakt, overeenkomstig Const. [177-178] en [185])
- 15 **Gewijzigd door AN 28** (In het geval van beletselen voor de aanname is toestemming van pater generaal vereist)
- 16 **Gewijzigd door AN 28, 6°** (De leeftijd van meer dan 50 jaar maakt de aanname ongeoorloofd)
- 17 (Zie. CIC 644: "Oversten mogen niet in het noviciaat toelaten wie schulden heeft en die niet kan betalen"; en voor andere voorschriften zie CCEO 452)
- 18 (Een ongeregeldeid die veroorzaakt wordt door een lichamelijk gebrek dat een behoorlijk functioneren aan het altaar in de weg staat – zie 1917 CIC 984, 2° - bestaat niet langer: CIC 1041)
- 19 **Gewijzigd door AN 119** (Zie noot 6 bij [160])
- 20 **Verklaard door AN 31** (Met betrekking tot de manier om de eerste proeftijd te doen)

21 (Zie. de analogie in CIC 630, §2:"Oversten moeten de verschuldigde vrijheid van hun onderdanen mbt het sacrament van de biecht respecteren"; zie ook CCEO 473, §2; 474, §2)

22 **Gewijzigd door AN 26, §2; 91** (Vandaag kan hetzelfde doel ook op andere wijze bereikt worden)

23 **Afgeschaffd door CIC 630, §1; CCEO 473, §2; 474, §2**

24 **Afgeschaffd** (Deze norm kan niet worden toegepast, omdat alle scholastieken hun eerste publieke geloften afleggen vóór ze tot de studies worden toegelaten; zie AN 6, §1, 2°)

Noten bij DEEL II

1 **Afgeschaffd door AN 6, §1, 2°** (Deze derde groep bestaat momenteel niet; na voltooiing van de proeftijd van twee jaar, leggen allen ofwel publieke geloften af – en worden zo opgenomen onder de erkende scholastieken of coadjutoren – of ze worden, als ze niet geschikt zijn voor de Sociëteit, weggestuurd.)

2 (Hetzelfde geldt voor gevormde broeders: zie AN 6, §1, 2°)

3 **Verklaard door AN 33**

4 **Afgeschaffd** (Deze wijze van doen, als ze ooit in gebruik was, is nu niet meer actueel en in strijd met de moderne mentaliteit)

5 (Hetzelfde geldt voor de gevormde broeders: zie AN 6, §1, 2°)

6 **Verklaard door AN 35**

7 **Gewijzigd door AN 33, §3; 35, §2; zie CIC 695-702; CCEO 500-503** (Alleen pater generaal kan professen wegzenden, met de goedkeuring van de Heilige Stoel, overeenkomstig de normen van het algemene recht)

8 (Met betrekking tot de beletselen die ontdekt worden, zie CIC 643 en CCEO 450. Met betrekking tot beletselen voor de aannname – AN 28 – en andere tekorten die verborgen werden gehouden, moet men er zorg voor dragen zich ervan te vergewissen of er bij de aannname bedrog in het spel was, in welk geval de aannname ongeldig kan zijn: zie CIC 643, §1, 4°, en CCEO 450, 5°)

9 **Verklaard door AN 34** (Met betrekking tot het wegzenden omwille van een ernstig gebrek aan geschiktheid)

10 **Verklaard door AN 34** (Met betrekking tot het wegzenden omwille van een gebrek aan voldoende gezondheid voor de uitoefening van onze apostolaatswerken)

11 (In het geval van een huwelijk was de aannname ongeldig vanwege CIC 643, §1, 2°)

12 **Afgeschaffd** (Zie noot 13 bij [173])

13 (Zie noot 17 bij [185])

14 (Misschien was de aannname ongeldig vanwege bedrog: zie CIC 643, §1, 4°, en CCEO 450, 5°)

15 (Het wegzenden is op zichzelf een publiek feit, minstens wettelijk; daarom kan het alleen in stilte gebeuren voorzover dat discreet kan gebeuren)

16 **Verklaard door AN 36**

17 **Verklaard door AN 38**

18 (Zie CIC 701 en CCEO 502, volgens welke "geloften, rechten en plichten die gevolg zijn van de professie ipso facto ophouden te bestaan door een wettige wegzending")

19 **Afgeschaffd** (De privileges waarover het hier gaat zijn door een verandering in het algemene recht niet langer van toepassing, omdat zulke gevallen niet bestaan; maar de oversten moeten zorgvuldige pogingen doen om degenen die onwettig het religieus huis verlaten hebben met de bedoeling zich te onttrekken aan het gezag van de oversten, weer op te zoeken en te helpen om terug te keren en in hun roeping te volharden: zie CIC 665, §2)

20 (In het huidig recht kan dit alleen slaan op degenen die nog niet hun geloften hebben afgelegd na het noviciaat van twee jaar, omdat volgens CIC 643, §1, 3° "iemand die op dit moment een heilige

band met een of ander instituut van religieus leven heeft ongeldig tot het noviciaat is toegelaten"; zie ook CCEO 450, 7°)

Noten bij DEEL III

- 1 **Verklaard door AN 53** (Met betrekking tot gezonde relaties met anderen)
- 2 **Verklaard door AN 53** (Met betrekking tot gezonde relaties met hen)
- 3 **Afgeschaft door AC 34**
- 4 **Verklaard** (AC 31, d.20, 1 vertrouwde aan pater generaal toe om te bepalen wat in iedere provincie of regio zou moeten gebeuren met de lezing aan tafel)
- 5 **Verklaard door AN 32** (Hoe dit afstand doen verstaan en gepraktiseerd moet worden)
- 6 **Gewijzigd door CIC 663 §2 en CCEO 473 §1** (Met betrekking tot het veelvuldig ontvangen van de sacramenten)
- 7 **Afgeschaft door CIC 630 §1 en CCEO 473 §2, 2°; 474 §2** ("Oversten moeten de vrijheid van hun onderdanen m.b.t. het sacrament van de biecht eerbiedigen...")
- 8 **Afgeschaft** (In het huidig recht, zowel het algemene als dat van de Sociëteit, zijn er geen gereserveerde zonden)
- 9 **Verklaard door AN 147, §3; 327, §2-3**
- 10 **Afgeschaft door AC 34** (Deze norm moet als verouderd worden beschouwd)
- 11 (De taak van de zaakwaarnemer wordt gewoonlijk gegeven aan de minister, die in grotere huizen bijgestaan wordt door een subminister)
- 12 (Betreffende de leer die gehouden wordt in de Sociëteit, zie AN 99-105)
- 13 **Gewijzigd door AN 296** (Met betrekking tot de goedkeuring en toestemming van pater generaal)
- 14 **Verklaard door AN 48 §1**
- 15 **Afgeschaft** (Krachtens CIC 630, §1: "Oversten moeten de vrijheid van hun onderdanen mbt het sacrament van de biecht eerbiedigen..."); zie ook CCEO 473, §2, 2°; 474, §2)
- 16 (Zie AN 227 §3: "Ieder moet een eigen biechtvader hebben bij wie hij gewoonlijk biecht.")
- 17 **Verklaard door AN 154** (Voor gevallen waarin sprake is van een gewetensconflict)
- 18 **Verklaard door AN 32**
- 19 **Verklaard door AN 55 §1** (Betreffende de mogelijkheid om studies te volgen in het noviciaat)
- 20 (Zie AN 240-243: betreffende voortgezette vorming)

Noten bij DEEL IV

- 1 **Dit hele eerste hoofdstuk [309-319] is gewijzigd met betrekking tot de concrete bepalingen, maar de geest van dankbaarheid van de Sociëteit ten aanzien van stichters en weldoeners is behouden: AN 413**
- 2 **Verklaard door AN 402 §3** (Dit is nu een gewone faculteit van pater generaal, die hij kan gebruiken na zijn raad gehoord te hebben)
- 3 **Afgeschaft door AN 402 §3**
- 4 (Zie de twee vorige noten)
- 5 (Deze normen [331-3323] moeten nu in een meer algemene zin verstaan worden, namelijk van het niet proberen te verkrijgen van aalmoezen die niet nodig zijn voor de colleges der onzen)
- 6 (Deze opmerkingen hebben praktisch geen betekenis meer in de huidige omstandigheden)

- 7 **Gewijzigd door CIC 663 §2; 664 en CCEO 473 §1; 474 §1** (Met betrekking tot het veelvuldig ontvangen van de sacramenten)
- 8 **Gewijzigd door AN 67 §2** (Met betrekking tot de tijd besteed aan gebed en de H.Mis)
- 9 **Gewijzigd** (Zie noot 7)
- 10 **Afgeschaft** (In tegenspraak met bestaande liturgische normen)
- 11 **Verklaard door AN 75**
- 12 **Afgeschaft door AN 6 §1, 2°** (Door het uitspreken van de geloften aan het eind van het noviciaat worden erkende scholastieken en broeders ipso facto aangenomen als zodanig)
- 13 **Verklaard door AN 32**
- 14 **Afgeschaft** (Als een strikte norm is dit verouderd)
- 15 **Verklaard door AN 111**
- 16 **Verklaard door AN 81-105**
- 17 **Verklaard door AN 99-105** (Met betrekking tot het onderwijs dat de onzen moeten krijgen)
- 18 **Het studieprogramma [366-383] is gewijzigd door AN 81-88 in zoverre dat concrete bepalingen waren; maar veel van de onderliggende criteria zijn ook vandaag nog geldig en nuttig.**
- 19 **Verklaard door AN 83**
- 20 **Verklaard door AN 92**
- 21 **Verklaard (in algemene zin) door AN 277-292**
- 22 **Afgeschaft door AC 34** (De niet-lichamelijke afstraffing van de studenten kan als dat nodig is op verschillende plaatsen verschillend gebeuren)
- 23 **Afgeschaft** (Deze norm is verouderd en kan niet worden toegepast)
- 24 (Maar het zou niet ongeoorloofd zijn; zie AN 186)
- 25 (Zie AN 106-112)
- 26 (Zie CIC 846 §1: "Liturgische boeken die zijn goedgekeurd door het bevoegd gezag moeten getrouw gevolgd worden bij de viering van de sacramenten; daarom mag niemand op persoonlijk gezag daaraan iets toevoegen, weglaten of veranderen. §2 De bedienaren moeten de sacramenten vieren overeenkomstig hun eigen rite." CCEO 674 §1-2)
- 27 (Zie AN 96)
- 28 **Afgeschaft** (Met betrekking tot de zonden of gevallen: gereserveerde zonden als zodanig bestaan niet meer)
- 29 (Zie AN 108 §4; 271 §3)
- 30 **Afgeschaft door AC 34** (Dit heeft betrekking op studenten van buiten, die nu niet in onze colleges aanwezig zijn of als ze er zijn, dan zijn ze niet afhankelijk van de Sociëteit)
- 31 **Verklaard door AN 109** (Waar er sprake is van het experiment van de interstitie)
- 32 **Afgeschaft door AC 34** (Als een voorschrift: aangezien het nauwelijks op een uniforme wijze in de Sociëteit is toegepast noch op dit moment wordt toegepast; feitelijk bestond er een tegengestelde richtlijn in *CollDecrd.244*)
- 33 **Gewijzigd door AN 415**
- 34 (Zie noot 11 bij [271])
- 35 (Dit kan worden gedaan overeenkomstig de plaatselijke gewoontes)
- 36 **Afgeschaft door AC 34 als een strikte norm**; het kan behouden blijven als een raad voor de uitoefening van een nederig pastoraal dienstwerk.
- 37 **Gewijzigd door AN 415** (Met betrekking tot het publiekelijk voorlezen)

38 **Afgeschaft zijn in het algemeen door AC 34 de concrete normgevende richtlijnen, die vervat zijn in de hoofdstukken 11-17, behalve voor [440-442],** in zoverre ze al niet door de wetten van de Kerk voor de katholieke universiteiten zijn afgeschaft. Wel worden hier aangepaste en nuttige raadgevingen en criteria aangetroffen, die in aanmerking kunnen worden genomen in ons apostolaat van het hoger onderwijs. Zie ook AN 289, 293-295.

39 **Afgeschaft door AN 402 §3**

Noten bij DEEL V

1 (In dit hele vijfde Deel worden de woorden ‘toelaten tot de geloften’ ook gebruikt in de betekenis van ‘de geloften in ontvangst nemen’. In AN 113,114 wordt tussen beide handelingen een onderscheid gemaakt)

2 (Hetzelfde geldt voor de tot de geloften toegelaten broeders; zie AN 6)

3 Afgezien van de novicen zijn er tegenwoordig geen mensen die in de proeftijd zijn; zie AN 6

4 (Zie noot 2 bij [510])

5 **Verklaard door AN 113** (wat het verlof betreft om tot de geloften toe te laten) en **AN 114, 115** (wat betreft het verlof om de geloften aan te nemen)

6 **Gewijzigd door AN 119** (Er wordt bepaald hoe lang men lid van de Sociëteit moet zijn vóór de laatste geloften)

7 **Gewijzigd door AN 125** (Ook zij die onder de geestelijke coadjutoren en broeders worden opgenomen doen een derde proefjaar)

8 **Gewijzigd door AN 125 §1** (Het derde proefjaar moet door allen die de laatste geloften zullen afleggen, ook door de broeders, worden gedaan)

9 **Verklaard door AN 56, 117 §2**

10 **Verklaard door AN 118-120** (Uiteengezet worden de algemene en bijzondere vereisten voor de verschillende wijzen van toelating tot de laatste geloften)

11 **Verklaard door AN 121**

12 **Gewijzigd** (Zie de voorgaande noot 8)

13 **Verklaard door AN 125-126** (Betreft de doeleinden van het derde proefjaar en de wijze waarop het gedaan moet worden)

14 **Verklaard door AN 113**

15 **Gewijzigd door AN 93** (Het examen moet gaan over de hele stof van de theologie en moet worden afgelegd voor drie door de hogere overste erkende examinatoren)

16 **Verklaard door AN 121**

17 **Gewijzigd door AN 119** (Men moet tien jaar in de Sociëteit zijn)

18 **Verklaard door AN 123**

19 (Er wordt bedoeld op het aannemen van de geloften)

20 **Gewijzigd door zeer oude praktijk** (Zie noot 30 bij AN 132. Naar het getuigenis van pater Nadal in een glosse bij deze plaats; en dit was al gebruik vanaf de gelofteaflegging van de eerste Patres: zie MHSI Mon.Ign.Fontes narr. I 21)

21 **Gewijzigd ten gevolge van veranderd liturgisch voorschrift** (Zie AN 132)

22 (Zie echter AN 130)

23 **Gewijzigd door AN 130** (Voor de geldigheid is voldoende dat er een aan geen twijfel onderhevige vorm gebruikt wordt voor de gelofte die wordt afgelegd)

24 (Zie AN 130)

25 (Zie noot 5 bij [208])

- 26 (Deze zaken zijn ook van toepassing op de gelofteaflegging van de tot de geloften toegelaten broeders)
- 27 **Afgeschaff** (Het zijn werkelijk openbare geloften. Zie Gregorius XIII 'Ascendente Domino' en dus worden ze in naam van de Kerk aanvaard door de wettige overste; zie CIC 1192 §1; CCEO 8898 §4)
- 28 **Verklaard door AN 131 §2**
- 29 (Tegenwoordig leggen alle novicen na voltooiing van het noviciaat openbare religieuze gelof- ten af en worden zij tot de geloften toegelaten scholastieken of broeders; zie AN 6 §1, 2°)
- 30 **Verklaard door AN 75**

Noten bij DEEL VI

- 1 **Verklaard door AN 144-148**
- 2 **Verklaard door AN 154** (Voor de gevallen waar er sprake is van een gewetensconflict)
- 3 **Verklaard door AN 152, 153**
- 4 **Afgeschaff door AC 34** (Als gevolg van het feit dat rekenschap van geweten geven met de in het Examen [92] omschreven bedoeling rechtstreeks in strijd is met CIC 984 §2 en CCEO 734 §2)
- 5 (Zie AN 155 §2)
- 6 **Afgeschaff** (Zie noot 23 bij [200])
- 7 (Zie AN 137)
- 8 **Verklaard door AN 137, 191 §1** (Heeft betrekking op hetgeen de inhoud is van de gelofte dat men geen verzachting van de armoede zal toestaan)
- 9 **Verklaard door AN 191 §1b** (In decreet 12, n.42 heeft AC 32 gezaghebbend verklaard welke inkomsten voor apostolische gemeenschappen niet zijn toegestaan)
- 10 **Gewijzigd door AN 191** (Eerst wordt een onderscheid gemaakt tussen de op het apostolaat gerichte gemeenschappen en kerken enerzijds en de apostolische instituten anderzijds. Genoemde gemeenschappen en kerken zijn onderworpen aan de regelgeving die in de Constituties voorzien is voor de huizen, maar de apostolische instituten volgen de regelgeving voor de colleges. De opleidingshuizen voor de onzen behouden de eigen regelgeving voor de armoede en deze geldt ook voor de huizen of verpleeghuizen die bestemd zijn voor de bejaarden of zieken)
- 11 **Verklaard door AN 181-187** (In decreet 18, n.15-16 heeft AC 31 gezaghebbend verklaard dat het geoorloofd is om, naast de aalmoezen en enige inkomsten, ook de opbrengst van of vergoeding voor het werk te bestemmen voor de materiële zaken die voor leven en werk van de onzen noodzakelijk zijn)
- 12 **Afgeschaff** (Zie noot 32 bij [421])
- 13 (Onverkort blijft echter staan hetgeen door Julius III – "Sacrae Religionis" – ten gunste van bejaarde en zieke professen en gevormde coadjutoren is toegestaan: zie AN 196 §2. Bovendien mogen zij die met de vorming van de onzen zijn belast, leven van de inkomsten van de colleges en vormingshuizen; zie AN 197, 205, 1°)
- 14 **Verklaard door AN 190** (Heeft betrekking op goederen en rechten, bestemd voor apostolische instituten waarvan de gemeenschappen een rechtspersoon kunnen zijn, maar zó dat noch de kapitaalgoederen noch de inkomsten van de instituten aan de onzen of aan de gemeenschappen ten goede kunnen komen, behoudens hetgeen geoorloofd wordt toegekend voor de daar verrichte arbeid en bewezen diensten: zie AN 190 §2)
- 15 **Gewijzigd door AN 203-205** (De Sociëteit, de provincies en de regio's, ook de afhankelijke regio's, kunnen in zoverre ze onderscheiden zijn van de gemeenschappen en apostolische instituten, goederen bezitten, ook als die rente opleveren en binnen de aldaar gestelde grenzen vaste en zekere inkomsten ontvangen)
- 16 (Opgemerkt moet echter worden dat de goederen van iedere individuele gemeenschap het

eigendom daarvan zijn en onderscheiden zijn van de goederen van zowel de Sociëteit als van de provincie en de andere communititeiten; zie P.IV c.2 n.5 [326]; P.VI c.2 n.5 [561])

17 **Verklaard door AN 181-187**

18 **Verklaard door AN 32** (Zie noot 5 bij [254])

19 **Afgeschaft door AC 34** (Aangezien dit niet van toepassing is op de huidige situatie; maar het aangevoerde motief kan men wel toepassen op de vervoermiddelen van onze tijd; zie AN 178)

20 (Zie AN 176-179)

21 **Verklaard door AN 225**

22 **Gewijzigd door AN 227**, aangezien de sacramentele praktijk van de Kerk veranderd is (Zie CIC 663 §2; 664; CCEO 473, 474)

23 **Afgeschaft door het algemene kerkelijk recht CIC 630 §1; CCEO 473 §2, 474 §2**

24 **Verklaard door AN 274** (Heeft betrekking op het aanvaarden van parochies)

25 **Gewijzigd door AN 237**

26 **Afgeschaft door AC 34**

27 **Verklaard door AN 239**

28 (Zie AN 44 §4)

Noten bij DEEL VII

1 Zie AN 252-254

2 (Door een dergelijke gelofte zijn de afzonderlijke leden die in de Sociëteit de vier geloften afleggen direct en persoonlijk gebonden: zie Form.Inst. n.3)

3 (Bedoeld zijn de Assistenten ad providentiam)

4 **Verklaard door AN 182, 184**

5 **Gewijzigd door AN 413**

6 **Afgeschaft** (Deze uitzondering is niet langer van kracht, omdat het algemene kerkelijk recht op dit punt gewijzigd is)

7 (Zie noot 6 bij [642])

8 **Gewijzigd door AN 296** (Wat betreft de tussenkomst van pater generaal)

Noten bij DEEL VIII

1 (Gevormde broeders worden bij de scholastieken gerekend; zie AN 6 §1, 2°)

2 (Dit officie, dat in de eerste Sociëteit een tijd bestond, is later nooit gebruik geweest; maar het is ook niet afgeschaft)

3 (Zie AN 391 §3)

4 **Gewijzigd door AN 359-360** (Met betrekking tot de bijzondere bepalingen in de verklaringen [674-675])

5 (Merk op bij de rest van dit Deel: 1° Wat in dit hoofdstuk en in de volgende van dit Deel gezegd wordt over de Congregaties moet worden toegepast overeenkomstig de bepalingen in de Formulae van de verschillende Congregaties; nl. de Algemene Congregatie, de Congregatie van Procuratoren en de Provinciale Congregatie: AN 331; niet weinig uit de Constituties is in deze

Formulae verklaard, gewijzigd of afgeschaft. 2° Alle **straffen latae sententiae** in dit Deel zijn door pater generaal **afgeschaft** na de 31^e AC op mandaat en gezag van deze AC – AC 31 d.53, AR XIV 993 – bij gelegenheid van de herziening van de Formula voor de Algemene Congregatie in 1973: AR XVI 142-178. 3° Veranderingen van meer procedurele aard zijn hier niet vermeld)

6 (Zie de Formula voor de Algemene Congregatie n.1)

7 **Gewijzigd door AC 34 d. 24 c.2** (Een Congregatie van Procuratoren zal om de vier jaar gehouden worden)

8 **Afgeschaft door AC 26 d.16, AR II 37** (Geen onderscheid meer tussen de provincies op dit punt; zie Formula voor de Congregatie van Procuratoren n.3)

9 **Afgeschaft door AN 402 §3** (Dit hoort nu tot de gewone volmacht van pater generaal, gehoord hebbend zijn consult)

10 **Verklaard door AN 366 §2-3** (Zie noten 12 bij [773] en 19 bij [786])

11 **Gewijzigd door Formula van de Algemene Congregatie nn.6-7** (Bovendien heeft AC 34d.23 A 2, 1° bepaald dat gevormde coadjutoren gekozen kunnen worden als elector en als vervanger voor de AC, ofschoon ze slechts een beperkt deel daarvan mogen uitmaken)

12 **Gewijzigd door AC 33 d.3, 1** (Zie Formula voor de Provinciale Congregatie n.60 §1; voor de Algemene Congregatie n.6 §1)

13 **Gewijzigd door Formula voor de Provinciale Congregatie n.15-17 en AC 34 d.23, D4-5**

14 **Gewijzigd door AC 4 d.37-39** (Zie Formula voor de Provinciale Congregatie n.3 §1; altijd worden er Provinciale Congregaties gehouden om degenen die naar de Algemene Congregatie gaan te kiezen)

15 (Zie noot 11 bij [682])

16 **Gewijzigd door AC 34 d.23 n.2, 1°-2°**

17 **Gewijzigd door Formula voor kiezen van tijdelijke vicaris van de generaal n.3, volgens AC 34 d.23, B 2-3**

18 **Gewijzigd door An 366 §2**

19 **Afgeschaft** (Met betrekking tot de straf door pater generaal op gezag van AC 31 d.53, 2°; zie Formula voor de Algemene Congregatie n.52)

20 **Verklaard door Formula Algemene Congregatie n.54** (Rechters aangaande ambitie zijn: de vicaris en uit de verschillende assistenties, behalve die van de vicaris, de elector die het langst in de orde is)

21 **Verklaard door Formula Algemene Congregatie n.56 §1**

22 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.56 §4** (Hij verliest alleen het actief en passief stemrecht mbt de keuze van de Generaal)

23 **Afgeschaft door Formula Algemene Congregatie n.56 §2** (Om tot dit oordeel te komen is morele zekerheid in de beoordelaar nodig, gebaseerd op bewezen feiten)

24 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.56 §2** (Voor een veroordeling is meerderheid van stemmen nodig en bij stakende stemmen geeft de vicaris niet de doorslag)

25 **Afgeschaft** (Met betrekking tot de straf die pater generaal kan opleggen op gezag van AC 31,d.53, 2°; zie Formula Algemene Congregatie n.56 §3)

26 (Zie noot 16 bij [683])

27 **Verklaard door Formula Algemene Congregatie n.77** (Zo'n keuze moet aanvaard worden, als die zo duidelijk en vanzelfsprekend is en unaniem, zodat er geen uitvlucht mogelijk is om de goddelijke inspiratie te ontkennen)

28 **Afgeschaft** (Aangezien dit in de Formula Algemene Congregatie n.82 §1 is weggelaten. Deze ondervraging schijnt nooit gebruik te zijn geweest; zie AC 1 d.16 voor de keuze – Institutum S.I 157 – waar geen enkele melding ervan wordt gemaakt)

- 29 (Zie noot 16 bij [683])
- 30 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.83 §2** (Deze electoren moeten gekozen worden uit de electoren, een uit iedere assistentie, met meerderheid van (geheime) stemmen)
- 31 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.83 §7** (Meerderheid van stemmen is vereist; met de toevoeging: Als na drie stemmingen niemand een meerderheid van stemmen behaalt, moet de Congregatie beslissen wat te doen)
- 32 **Afgeschaft** (Met betrekking tot de straf die pater generaal kan opleggen op gezag van AC 31 d.53, 2°)
- 33 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.116** (Postulaten voor de AC kunnen niet alleen door de Provinciale Congregaties maar ook door alle leden van de Sociëteit worden ingediend)
- 34 **Verklaard door Formula Algemene Congregatie n.126 §1** (Definitoren van de eerste soort kunnen alleen worden gekozen, als de Congregatie met tweederde meerderheid daartoe heeft besloten; van de tweede soort alleen, als de meerderheid dat besluit)
- 35 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.126 §3** (Er worden zoveel definitoren gekozen als de Congregatie heeft beslist)
- 36 **Verklaard door Formula Algemene Congregatie n.128** (Betreft de intercessies, ook na een decreet van de definitoren)
- 37 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n.144 §2, 1°** (Tenzij de Congregatie anders heeft beslist, is het voor de publicatie van de decreten nodig en voldoende dat ze door pater generaal in naam van de Congregatie aan de provincies worden meegedeeld om ze in de huizen te verspreiden)

Noten bij DEEL IX

- 1 **Verklaard door AN 362** (Behandelt de mogelijkheid dat pater generaal aftreedt en vervangen wordt, indien hij in ernstige mate en blijvend niet in staat is de Sociëteit te besturen)
- 2 (Zie de noten 7-8 bij [208])
- 3 (Zie CIC 638 §3 en CCEO 1036 §4: wellicht is verlof van de Heilige Stoel vereist)
- 4 **Afgeschaft door AN 402 §3**
- 5 **Verklaard door AN 173**
- 6 **Verklaard door AN 19 §1**
- 7 **Gewijzigd door Formula Provinciale Congregatie n. 3 §1** (De gevallen waarin de PC bijeen moet worden geroepen worden tot twee teruggebracht: 1° Er is een Algemene Congregatie uitgeschreven; 2° Er is een Congregatie van Procuratoren uitgeschreven)
- 8 **Gewijzigd door Formula Algemene Congregatie n. 143** (De AC kan niet naar het goed-dunken van pater generaal alleen worden ontbonden, maar alleen met toestemming van de deelnemers aan de AC met meerderheid van stemmen)
- 9 **Verklaard door AN 343, 3°**
- 10 **Afgeschaft door AN 402 §3**
- 11 **Afgeschaft door AN 402 §2; zie 190**
- 12 **Verklaard door AN 379** (De algemene admonitor is zo een persoon)
- 13 **Gewijzigd door AN 366 §2-4**
- 14 **Verklaard door AN 363** (De provinciaals zullen deze waakzaamheid meestal door middel van de assistenten uitoefenen)
- 15 **Afgeschaft door AN 364 §1**
- 16 **Verklaard door AN 376 §3, 5° en §4**

- 17 **Gewijzigd door AN 376 §1** (Zij moeten gekozen worden in iedere Algemene Congregatie)
- 18 **Verklaard door AN 376 §3, 1° en §5**
- 19 **Verklaard door AN 393** (Zie noot 14 bij [778])
- 20 **Gewijzigd door AN 366 §2-4**
- 21 **Verklaard door AN 380, 384-385** (Naast de algemene raadsliden zijn er ook andere raadgevers van pater generaal)
- 22 **Gewijzigd door AN 383 §2-3** (Het ambt van de procurator, zoals het hier beschreven wordt, wordt ook door de algemene econoom uitgeoefend)
- 23 **Afgeschaft door AC 34** (Tegenwoordig is er geen enkele duidelijke reden waarom hij geen profes zou kunnen zijn)
- 24 **Afgeschaft** (Nu het onderscheid tussen de huizen op grond van de armoede niet meer bestaat, is er geen basis voor dit voorschrift)
- 25 **Afgeschaft:** zie voorgaande noot

Noten bij DEEL X

- 1 (Zie noten 9-10 bij [555], 11 en 13 bij [557], 14 bij [561], 17 bij [565])
- 2 **Afgeschaft door AC 34** (In de geest van de aanbeveling door de AC 31 d.53, 2° aan pater generaal gedaan, zoals ook de andere straffen die in de Constituties krachtens het recht worden opgelegd, zijn afgeschaft)
- 3 **Verklaard door AN 139 §1** (Met goedkeuring van paus Johannes Paulus II, in een brief van de Staatssecretaris d.d. 10.6.1995); **§2-3**
- 4 **Verklaard door AN 142**
- 5 (Bij de scholastieken moeten hier ook de gevormde broeders worden gerekend; zie AN 6 §1, 2°)
- 6 **Gewijzigd door AN 415** (De lezing en overweging van de Constituties moet door allen regelmatig gedaan worden)